

dwergvinvis

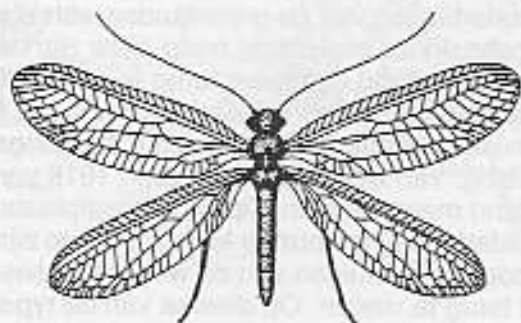
Het verbaasde ons dat er op Ameland nog zo veel van de historie van de walvisvaart terug te vinden was. Voor ons is het een reden om dit eiland zeker nog eens te bezoeken, al was het alleen maar om de sfeer die Van Deirse beschreef weer te kunnen ervaren. Gelukkig is er in ruim 70 jaar hier weinig veranderd. Naast de 'stoepsteen' en enige 'kakebienen' van Ameland zijn er nog meer voorwerpen in het Natuurmuseum die Van Deirse op Ameland verzamelde. Zo strandde er op 24 september 1939 bij paal 16, ten noorden van Buren een dwergvinvis (*Balaenoptera acutorostrata*). Van Deirse was na de stranding op Ameland en verzamelde de atlas (eerste halswervel) van dit 9 meter lange dier en de beenderen van de linker vin. De botten van deze vin zijn in volgorde op een plaat gemonteerd. Ook bezitten wij van dit dier nog op het strand liggend een originele foto.

Erwin J.O. Kompanje & Ditty van Duyn

UIT HET AANWINSTENBOEK (december 1990 t/m februari 1991)

Deze aflevering rapporteert over een periode van drie maanden die in het aanwinstenboek zes volle pagina's beslaat. Ter vergelijking: de vorige aflevering ging over zes maanden en besloeg ook zes pagina's. Een stijgende lijn dus, die nog duidelijker naar voren komt wanneer het aantal jaarlijks ingeschreven "monsters" op een rij gezet wordt: 1988: 64, 1989: 109 en 1990: 194.

Dat deze regelmatig terugkerende rubriek ook door specialisten aandachtig gelezen wordt, bleek al snel na het verschijnen van de vorige aflevering. Verschillende "vliegenmeppers" wezen mij namelijk op een grove onjuistheid: ik had de 16 neuropteren die Jan Lucas het museum schonk, uitgemaakt voor "vliegen" terwijl het "gaasvliegen" waren. "Vliegen" zijn dus wezenlijk iets anders en behoren dan ook tot een andere insectenorde, de Diptera, waartoe ook de muggen behoren. De plaatjes hieronder spreken boekdelen.

Neuroptera

Diptera

omvangrijke schenkingen

Het grote aantal aanwinsten van de afgelopen drie maanden is terug te brengen tot een klein aantal grote schenkingen. Om te beginnen schonk de heer J.P. Thomassen enige honderden fossielen uit het krijt en carboon van Zuid-Limburg en België (omgeving Marnelbel). Het gaat hierbij om vaak zeer bijzondere stukken zoals fragmenten van ten minste twee soorten schildpadden, wervels en tanden van sauriërs, kauwplaten van roggen, zeeëgelstekels en mooie tweekleppige schelpen. Maar ook haaietanden, belemnieten, ammonieten, zeelelies, diverse vissen en carboonplanten. Dr J.H. Reuter bracht een gevarieerde verzameling recent schedelmateriaal van Europese zoogdieren en vogels. Niek Kerkhoff ruimde thuis op en vulde onze collectie aan met 115 wervels van diverse fossiele zoogdieren, 25 ribfragmenten van mammoet en wolharige neushoorn; en nog eens 22 andere skeletfragmenten van mammoet. Dit alles afkomstig van de Maasvlakte. Ondergetekende verbleef enige tijd op de Molukken en bracht behalve een bruingebrande huid ook het één en ander mee voor het museum: een wandelende tak, drie neushoornkevers, een kakkerlak, ca. 250 vlin-ders, ca. 200 waterkevers, zes cicaden (uit Yokohama, via Heij), vijf vleermuizen en één spitsmuis. Daarnaast tientallen monsters mollusken, bestaande uit schelpen en slakken van het land en uit zee. Een leuke aanwinst betreft de grote kreeftachtige *Birgus latro*, beter bekend onder de naam klapperdief, die uit een kookpot gered werd, maar uiteindelijk toch in de alcohol terecht kwam. In de volgende Straatgras volgt het reisverslag. Nu nog de "losse aanwinsten".

weekdieren

Een grote menigte schelpjes en slakjes bereikte ons uit Turkije (Lucas). Uit Bretagne: *Sipho gracilis* (B.Otten). Van Hermann Strack kregen we diverse schelpen uit Hoek van Holland en een monster zoetwaterslakken van de soort *Viviparus lacustris*, reeds in 1969 verzameld in R'dam-Lombardijen. Jan Lucas was wederom weer goed voor de nodige weekdieren van de Hoekse kust en de Zeeuwse wateren. Henk Menkhorst

zette zijn goede gebruik om in een traditie en schonk -naast enige vreemde landslakken uit Griekenland en Turkije (waarvan ik u de namen zal besparen)- paratypes van twee voor de wetenschap nieuwe soorten landslakken uit oost en noordoost Turkije: Turanena conelongata en Turanena yusufelensis. U begrijpt dat deze twee nieuwkomers onder de slakken nog geen Nederlandse naam hebben en waarschijnlijk ook wel nooit zullen krijgen.

een aanwinst: schelpen uit de Molukken

insekten

Een mooie aanwinst betreft een tweetal laden met ca. 150 reeds in het begin van deze eeuw verzamelde kevers (C.J. de Vos tot Nederveen Cappel). Pijlstaarten en andere vlinders kregen we van John de Vries (10 ex) en Jan Lucas (28 ex). Diverse soorten bladhaantjes en snuitkevers (38 ex) werden geschonken door J.K. Winkelman.

vogels

In de vorige Straatgras was ik vergeten te melden dat de Vogelklas Karel Schot het museum regelmatig voorziet van dode vogels. Dat zet ik nu even recht. Dankzij de welwillende medewerking van Koos van Donk, Jan Dijkman en de andere medewerkers van het bekende Rotterdamse Vogelopvangcentrum kregen we ook de afgelopen maanden weer vele -vaak zeldzame- vogels en is het mogelijk om de gaten in de collectie weer langzaam op te vullen. Deze keer met o.a.: woudaapje, roerdomp, buizerd, ransuil, ijsvogel en vele soorten eenden en steltlopers. Van de heer Karels werd ontvangen een grote mantelmeeuw en een koperwiek (beide opgezet). Een oude opgezette zeearend siert het museum

dankzij de heer Meeberg. Een (zilver?)meeuwenbalg, met een nog wat vage specifieke identiteit ontvingen we uit de collectie van de heren Kompanje & Post. Erwin Kompanje bezorgde een (Rotterdamse) merel die oppervlakkig gezien verdacht veel op een beflijster lijkt, een zwarte ruiter uit 's-Gravezande, twee eidereenden van Texel, een kruisbek uit Hoek van Holland, een krakeend van de Maasvlakte en braakballen van zilvermeeuw (Maasvlakte) en zwartkopmeeuw (Zeeland). De overige vogels waren: vink (Vis) en houtsnip (Hamstra).

zoogdieren en overige groepen

Een vrijwel complete onderkaak met de rechter melkkies van een mammoet afkomstig uit de Noorder Aa bij Zoetermeer werd aangekocht. De dames Bouter, Pereira en Dijkers schonken een fossiele radius van een rund van het Wassenaar-se strand. Voorts: huisspitsmuis uit Schiedam (Elferich) en bruine rat van de Westzeedijk (Menkhorst). De dierenambulance bracht een (dode) python en een anonieme schenker liet op 30 januari j.l. een oud vergeeld schetsboekje met fraaie gedroogde mossen uit Engeland en Schotland in de brievenbus zakken.

Kees Moeliker

Dappere Dodo!

Uitgestorven, door toedoen van de mens. Dat nooit meer! Het **Zuidhollands Landschap** probeert door aankoop van natuurgebieden in uw eigen omgeving bijzondere planten en dieren te behouden. Uw ondersteuning is daarbij onmisbaar.

NATUURLIJK DOEN. Knip de bon uit en stuur hem ongefrankeerd naar:

Het Zuidhollands Landschap
Antwoordnummer 646
3000 WB Rotterdam.

Voor info of aanmelding
bel **010-4135045**.

JA, ik steun het Zuidhollands Landschap.
(min. contributie f 25,- p.j.; ik wacht uw acceptgiro af). Ik ontvang een GRATIS welkomstpakket plus 4x per jaar het fraaie tijdschrift "Zuidhollands Landschap".

Naam
Straat
Postcode Plaats
Telefoon

